

LADA TAJČEVIĆ

(1936–2024)

Navršivši početkom siječnja 88 godina, Lada nas je napustila 1. travnja ove godine. Još jednom se potvrdio zloslutan Eliotov dictum: *April is the cruellest month*. U svom dugom i sadržajnom životu bila je aktivna sudionica i svjedokinja ključnih događaja na zavojitom putu naše klasične filologije. U rodnom Zagrebu, koji je toliko voljela, završila je osnovnu školu, klasičnu gimnaziju i studij klasične filologije na Filozofskom fakultetu. Profesionalni je život započela kao gimnazijska profesorica, na što je uvijek s velikim ponosom znala podsjećati. Štoviše, sa svojim se đacima omiljena razrednica rado susretala na neformalnim okupljanjima svake godine, i to desetljećima nakon mature. Od daleke 1977. g., kad je na zagrebačkom Odsjeku za klasičnu filologiju po prvi put uspostavljen latinski lektorat, preko izbora u zvanje višeg lektora 1991. g. pa sve do odlaska u mirovinu 1999. g., Lada je svoje široko znanje, urođenu akribiju i pedagoški žar posvetila studentima svog Filozofskog fakulteta. To je bilo mjesto na kojem je imala brojne odane suradnike i prijatelje, mjesto koje je osjećala kao svoj drugi dom na kojem je tražila i nalazila srodne duše. Kao prokušanom i predanom nastavniku Lada je na Odsjeku za klasičnu filologiju bila povjerena nastava latinskog tečaja, latinskog jezika za romaniste, arheologe i povjesničare. Prije nego što je bila trajno zaposlena, nekoliko godina je na fakultetu honorarno predavala latinski, odnosno čitala latinske filozofske tekstove sa studentima filozofije.

Tko je imao povlasticu biti Ladinim prijateljem lako će razumjeti zašto je filozof na pitanje „Što je prijatelj?“ (τί ἐστι φίλος;), mogao tako precizno odgovoriti: „Jedna duša u dva tijela nastanjena.“ (μία ψυχή δύο σώμασιν ἐνοικοῦσα). Njezina brojna i postojana prijateljstva lako su nadilazila granice među naraštajima, strukama, društvenim položajima i svjetonazorima. Bila je iznimno ugodan, ali iskren i otvoren sugovornik, s prirodnim, gotovo muzikalnim, osjećajem za ritam i mjeru lijepo vođenih razgovora. Na trenutke se mogao dobiti dojam kao da dolazi iz nekih drugih predjela, iz nekog dalekog svijeta u kojem nema zlobe, zavisti, oholosti i bilo kakve netrpeljivosti. Takve je ljude, dobro to znamo, iznimno teško susresti, a još teže razumjeti. Iako znaju izgledati kao bezazleni ekscentrici, zapravo su pravi učitelji duhovne sabranosti i odlučni zagovornici moralnih načela.

Uz predani rad na Odsjeku za klasičnu filologiju, Lada je cijeli život aktivno sudjelovala u društvenom i kulturnom životu svoga Zagreba. Išla je rado na koncerte, posjećivala izložbe, promocije knjiga, razne tribine. Potjecala je iz ugledne građanske obitelji. Djed i pradjed s očeve strane, Marko i Antonije Tajčević, bili su austrijskim plemstvom ovjenčani suci Stola sedmorice (*Tabula septemviralis*),

a mati dr. Neda Tajčević (rođ. Frančić), ugledna pravnica i odvjetnica. Danas su svakako najpoznatiji Ladina teta Sonja Kovačić-Tajčević (1894–1968), istaknuta predstavnik kubizma u hrvatskom slikarstvu, i otac Marko Tajčević (1900–1984), ugledni kompozitor, muzikolog i redovni profesor na beogradskoj Muzičkoj akademiji.

Kao Ladin vrijedan prinos struci vrijedi istaknuti sljedeće radove: prijevod latinske isprave *Preslušavanje svjedoka godine 1567. proti susedgradskom silniku Franji Tahyju* (1993), suautorstvo na *Hrvatsko-latinskom frazeološkom rječniku* (1994), historijat Odsjeka za klasičnu filologiju u spomenici *Filozofski fakultet u Zagrebu: monografija* (1998) koji je kasnije u proširenom obliku objavljen u časopisu *Latina et Graeca* pod naslovom *Odsjek za klasičnu filologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* (2002), prilog o zagrebačkoj Klasičnoj gimnaziji u *Thesaurus Archigymnasii: zbornik radova u prigodi 400. godišnjice Klasične gimnazije u Zagrebu: 1607.-2007.* (2007), te knjižicu o životu i djelu dragog joj profesora i kolege na Odsjeku, *Vladimir Vratović: o 80. rođendanu = in die natali octogesimi* (2007).

U svim tim radovima nije teško prepoznati vrijednu ruku i obzirnost filologa koji se boji da će nešto preskočiti, prešutjeti ili krivo reći, oprez da će mu pomani čitatelj pronaći grešku ili nešto opravdano prigovoriti. Osim toga, jasno je vidljiva njezina privrženost tradiciji, štovanjem prožeta zahvalnost učiteljima i izrazita kolegijalnost. Filologija i nastavnički poziv bili su odlučan i dobro promišljen Ladin životni odabir, to znači nimalo slučajan, proizvoljan ili proračunat. Nije ga potaknula nakana da se od filologije živi, *die Absicht auf Broterwerb*, rekao bi Nietzsche, redajući pogrešne motive mladeži koja odabire klasičnu filologiju kao životni poziv. Braneći standarde i dostojanstvo svoje struke nikada nije zastranila u rujanje neupućenima, jalovi cinizam prema neposvećenima i ispraznu patetiku. I po tome se vidi koliko je mogla razumjeti tko su bili Grci i Rimljani.

Hvala ti na svemu, draga Lada. Počivala u miru.

Nino Zubović